

NLB Grupa

Okvir održivosti

Odnosi se na NLB d.d. i članice NLB Grupe

Za sve što dolazi.

NLB

Sadržaj

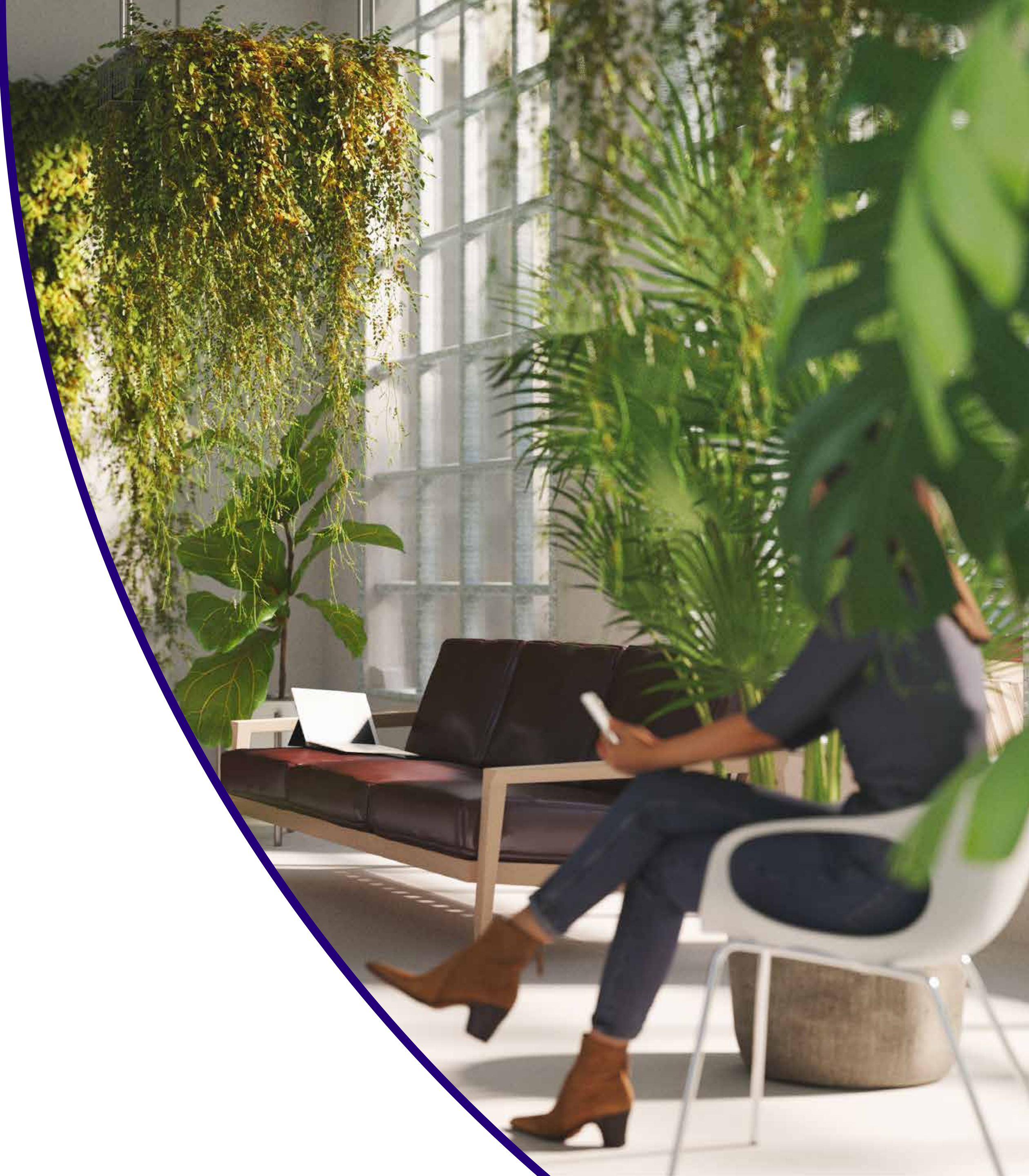
1. STRATEGIJA KORPORATIVNOG UPRAVLJANJA	3
1.1 Tri stuba održivosti NLB Grupe	4
2. VIZIJA I MISIJA NLB GRUPE	5
2.1 Održivost je ugrađena u naš poslovni model	7
2.2 Povećanje našeg pozitivnog uticaja	8
2.3 Ograničavanje našeg štetnog uticaja	9
3. POSVEĆENOST CILJEVIMA ODRŽIVOG RAZVOJA UJEDINJENIH NACIJA	10
3.1 Fokus NLB Grupe na ciljeve održivog razvoja UN-a	11
3.2 Posvećenost principima odgovornog bankarstva Ujedinjenih nacija	12
4. ODRŽIVE EKONOMSKE AKTIVNOSTI KOJE PROMOVIRA NLB GRUPE	14
5. UPRAVLJANJE ESG RIZICIMA U NLB GRUPI	16
5.1 Uspostavljanje sistema upravljanja zaštitom životne sredine i društva NLB Grupe	17
5.2 Politika kreditiranja NLB Grupe	18
6. UPRAVLJAČKA STRUKTURA ODRŽIVOSTI NLB GRUPE	20
7. ODGOVORNO BANKARSTVO I POSLOVNA ETIKA	21
7.1 Odgovorno bankarstvo	21
7.2 Poslovna etika	21

1. Strategija korporativne održivosti

NLB Grupa je 2020. godine krenula putem intenzivnije integracije održivosti u bankarsko poslovanje. **Kako je do te godine bilo moguće samo identifikovati aktivnosti banaka u slovenačkom finansijskom sektoru u pravcu ekološki i društveno prihvatljivijeg poslovanja, pandemija Covid-19 osnažila je bankarske agende vezane za upravljanje klimatskim, ekološkim i socijalnim rizicima, a time i sveobuhvatniju implementaciju elemenata vezanih za održivost.**

Usvajanjem programa održivosti NLB Grupe krajem 2020. godine, NLB Grupa je prešla iz faze podizanja svijesti u fazu aktivne implementacije elemenata održivosti u poslovni model. **Cilj ove strateške inicijative za cijelu organizaciju je osigurati održive finansijske performanse banke uzimajući u obzir društvene i ekološke rizike i mogućnosti u njenom poslovanju, te aktivno doprinijeti uravnoteženijem i inkluzivnijem ekonomskom i društvenom sistemu.**

1.1. Tri stuba održivosti NLB Grupe

U implementaciji elemenata održivosti, NLB Grupa i svaka njena članica su veoma fokusirane na lokalne zajednice i privredu. Banka je svjesna uticaja svog poslovanja na društvo i odgovara na društvene potrebe i očekivanja na uravnotežen, relevantan i transparentan način. Na taj način, Banka primjenjuje poseban pristup u svakoj od lokalnih ekonomija ključnih tržišta na kojima posluje.

Stub #1: Doprinos društvu

NLB Banka, kao članica NLB Grupe svojim aktivnostima [društveno odgovornog poslovanja \(CSR\)](#)¹ doprinosi širem društveno-ekonomskom razvoju i odgovorna je prema svojim klijentima, zaposlenima i društvenom okruženju. NLB Grupa posebnu pažnju posvećuje znanju i cjeloživotnom učenju. Ključni stubovi društveno odgovornog poslovanja NLB Grupe su briga o zaposlenima i zaštita zakonitosti i integriteta, kao i promocija preduzetništva, povećanje finansijske pismenosti i mentorstvo, podrška sportovima za mlade, humanitarne aktivnosti, zaštita kulturnog nasljeđa i svijest o zaštiti životne sredine.

Stub #2: Održivo finansiranje

Održivo finansiranje integriše kriterije zaštite životne sredine, društva i upravljanja (ESG) u naše poslovne i investicione odluke za trajnu dobrobit naših klijenata i društva. Ugrađivanje prakse održivosti u naše kreditiranje, investicije, proizvode i usluge je najznačajniji način da podržimo naše nacionalne i globalne ciljeve održivog razvoja. Štaviše, omogućava nam da upravljamo rizicima za naše finansijske performanse i profitiramo od poslovnih prilika koje proizlaze iz tranzicije na niskougljeničnu, inkluzivnu i cirkularnu (kružnu) ekonomiju.

Stub #3: Održivo poslovanje

„Održivo poslovanje“ se odnosi na upravljanje našim direktnim ekološkim i društvenim uticajima i osiguravanje da radimo etički i efikasno. Naš cilj da poboljšamo održivo poslovanje je postignut mjerenjem, upravljanjem i izvještavanjem o učinku u skladu sa relevantnim propisima EU i Finansijskom inicijativom Programa Ujedinjenih nacija za životnu sredinu (UNEP FI), kao i našim vlastitim internim ciljevima koji imaju za cilj poboljšanje našeg uticaja na životnu sredinu.

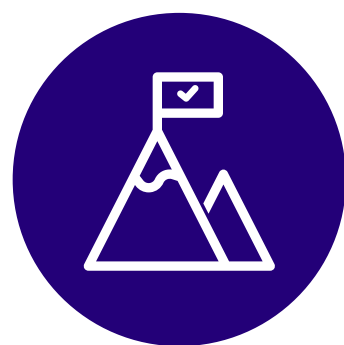
2. **Visija i misija NLB Grupe**

Sa fokusom na budućnost ovog regiona, posvećeni smo stvaranju boljeg života za sadašnje i buduće generacije. Jer ovaj region nije samo tačka na mapi.

Ovaj region je naš dom.

Uvjereni smo da je naša strategija – osnažena našom poslovnom kulturom i doprinosima naših ljudi – ključna u sticanju, održavanju i rastu povjerenja iz dana u dan i stoga nam pomaže da postanemo referenca na našim ključnim tržištima. Fokusirani smo na dugoročni razvoj NLB Grupe i na taj način težimo ostvarivanju održivog i profitabilnog rasta. Svoju odgovornost prema društvu i lokalnim ekonomijama shvatamo vrlo ozbiljno i u potpunosti razumijemo da možemo pružiti pozitivan učinak samo ako se bavimo bankarstvom na način koji služi **ciljevima održivog razvoja Ujedinjenih nacija (UN SDG)**².

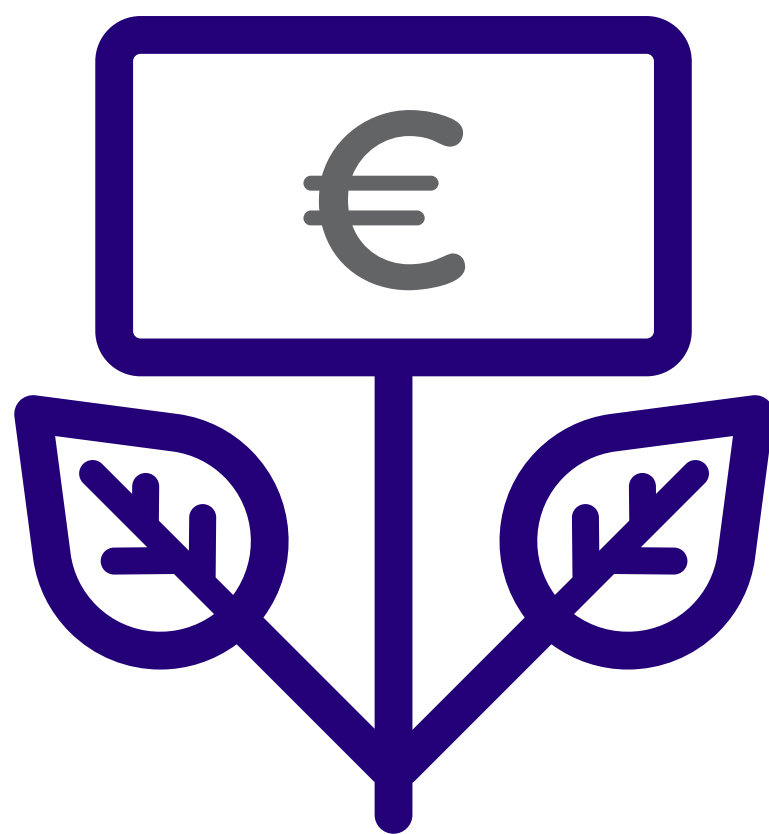
Vizija:

NLB Grupa će brinuti o finansijskim potrebama svojih klijenata i poboljšati kvalitet života u matičnom regionu

Misija:

NLB Grupa cijeni i razumije svoj matični region i nastoji da ga unaprijedi i razvija za sve generacije

Naš strateški fokus:

- **Postati regionalni šampion**

NLB Grupa ima za cilj da dodatno ojača svoju ulogu sistemski važne finansijske institucije u regionu JIE i nastoji da postane tržišni lider na svim svojim ključnim tržištima.

- **Stavljamo klijente na prvo mjesto**

Svoje klijente stavljamo u centar svega što radimo. Jedan od ključnih napora je poboljšana dostupnost i inkluzivnost za sve klijente. NLB Grupa je postala dostupna bilo gdje i bilo kada izgradnjom snažnog korisničkog centra i nadogradnjom svog portfolija digitalnih prodajnih kanala.

- **Odbrana tržišne pozicije**

NLB Grupa radi na zaštiti i jačanju svoje tržišne pozicije kao sistemskog igrača u matičnom regionu. Takođe radi na tome da aktivno učestvuje u očekivanom rastu i konsolidaciji tržišta, dok se fokusira na povećanje profitabilnosti kroz pristup koji je više usmjeren na komitenta i digitalizaciju.

- **Korištenje prilika i sinergija**

Ulažu se značajni strateški poslovni napori kako bi se postigla poslovna sinergija u cijeloj NLB Grupi, kako u troškovima tako i u operativnoj efikasnosti. NLB Grupa vjeruje da to može pomoći u ublažavanju značajnih negativnih ekonomskih učinaka pandemije COVID-19 na buduće poslovne rezultate NLB Grupe. NLB Grupa teži rastu kroz ulazak/proširivanje svog prisustva u odabrane srodne usluge (npr. lizing, bankoosiguranje) i diversifikaciju svojih usluga na horizontalnom nivou.

Naši ljudi:

Naši zaposleni predstavljaju naš ljudski kapital i jedan su od glavnih pokretača stvaranja vrijednosti kao banke. Fokusirajući se na zapošljavanje, upravljanje i razvoj naših zaposlenih, nastojimo im pružiti priliku da napreduju tako što će maksimalno iskoristiti svoj talenat i iskustvo i prilagoditi se svijetu koji se brzo mijenja. Podstičemo sve naše zaposlene da djeluju na odgovoran način, uz poštovanje i fokus na rezultate. Naša je ambicija da istinski uključimo cijelu organizaciju u realizaciju naših ambicija održivosti.

Za više detalja o našem pristupu posjetite

<https://www.nlb.si/taking-good-care-of-employees>

Uključenost svih zainteresovanih strana:

Redovno saradujemo sa svim relevantnim stranama u definisanju onoga što je materijalno značajno i za naše akcionare i za NLB, i u definisanju načina na koji možemo stvoriti dodatnu vrijednost. Koristimo različite kanale komunikacije za otvoren i transparentan dijalog o pitanjima koja se odnose na održivost. Neki od najvažnijih kanala za komunikaciju sa našim zainteresovanim stranama su Izveštaj o održivosti NLB Grupe, Godišnji izvještaj, e-mail naloge za društveno odgovorno poslovanje i održivost, korporativnu internet stranicu i sve druge kanale pogodne za ovu svrhu.

Za više informacija o uključenosti relevantnih strana u poslovanje NLB Grupe posjetite [nlb.si](https://www.nlb.si)

2.1. Održivost je ugrađena u naš poslovni model

NLB Grupa prihvata definiciju održivog razvoja kao „razvoja koji zadovoljava potrebe sadašnjih generacija bez ugrožavanja sposobnosti budućih generacija da zadovolje svoje sopstvene potrebe“ (Generalna skupština Ujedinjenih nacija, 1987). Ovaj koncept održivog razvoja ima za cilj održavanje ekonomskog napretka i napretka uz zaštitu dugoročne vrijednosti životne sredine; on

„obezbjeduje okvir za integraciju politika životne sredine i razvojnih strategija“ (Generalna skupština Ujedinjenih nacija, 1987). Njegovimo želju da

rastemo bez štete za buduće generacije.

Naša ambicija održivosti je usidrena u našoj misiji. To je prilika da se pomogne kompanijama ne samo da prežive, već i da preuzmu inicijativu i pozicioniraju se za budući rast. Održivost je u središtu našeg poslovnog modela i stub za transformaciju NLB Grupe.

Odlučili smo da slijedimo ovu svrhu, sada radimo na razvoju održivog poslovnog razvojnog plana u cijeloj NLB Grupi. Ovo je bio **pristup odozgo prema dole** za harmonizaciju eksternih i internih standarda i metrike, na primjer,

usklađivanje kreditnih portfelja sa **Pariškim sporazumom**.

Održivost za nas znači da možemo odgovoriti na očekivanja svih uključenih **zainteresovanih strana**, ne samo danas nego i u budućnosti. Osnovni uslov za održivost je **finansijska otpornost** i obrnuto. Samo fokusiranjem na **dugoročne održive finansijske performanse i striktno upravljanje rizicima**, možemo ispuniti sve svoje obaveze bez vanjske podrške. Čvrsto vjerujemo da ne mora biti kompromisa između održivosti životne sredine i ekonomskog razvoja. Naprotiv, održivost može pokretati ekonomski razvoj.

2.2. Povećanje našeg pozitivnog uticaja

Održivost nije samo filantropija i podrška lokalnim inicijativama sponzorstvom. Iako ovi aspekti i dalje imaju veliki značaj za NLB Grupu na različitim domaćim tržištima, njena strategija korporativne održivosti nastoji da prevaziđe i ovaj pristup i stvori dodatnu vrijednost kroz:

- fokusiranje na stvarne potrebe društva, i
- aktivno odazivanje na ove potrebe društva kroz razvoj adekvatnih poslovnih rješenja.

Na osnovu ovih kriterija i uzimajući u obzir lokalni kontekst naših različitih domaćih tržišta, na nivou NLB Grupe definisani su sljedeći domeni usmjereni na održivost:

Odgovornost za životnu sredinu

Nastavljamo sa smanjivanjem sopstvenog uticaja na životnu sredinu i kreiramo razne inicijative i ciljeve kako bismo to postigli. Odgovornost za životnu sredinu za nas takođe znači preduzimanje daljih odlučnih koraka za razvoj poslovnih rješenja koja imaju pozitivan uticaj na životnu sredinu.

Stimulisanje preduzetništva

Posvećeni smo poduzetništvu, inovativnom razmišljanju i ekonomskom rastu. Razumijemo da podržavanjem inovativnih ideja i projekata možemo doprinijeti ekonomskom rastu, što je jedan od naših osnovnih ciljeva.

Tokom čitavog procesa razvoja, nova, inovativna poslovna rješenja se provjeravaju i biće provjerena u odnosu na Okvir održivosti, koji nam omogućava da lansiramo održive proizvode i usluge koji zadovoljavaju potrebe klijenata.

Inicijative su već pokrenute i NLB Grupa će nastaviti raditi na drugim poslovnim rješenjima koja pozitivno doprinose ovim društvenim izazovima.

Za konkretne primjere pogledajte www.nlb-rs.ba

Finansijska pismenost i finansijska inkluzija

- **Finansijski savjeti:** pomoć klijentima da naprave pravi izbor kroz dobre i transparentne savjete i jasnu komunikaciju.
- **Finansijsko ponašanje:** korištenje analize da bi se bolje razumjelo i odgovorilo na ponašanje klijenata.
- **Finansijsko obrazovanje:** podizanje razumijevanja građana o finansijskim konceptima i proizvodima. A to takođe uključuje i mlade ljude, budući da bi sutrašnji finansijski potrošači trebali biti u mogućnosti da donose pažljivo promišljene odluke..
- **Finansijska inkluzija:** razvoj finansijskih proizvoda i usluga koji promovišu finansijsku inkluziju svih građana.

Izgradnja partnerstava

Posvećeni smo razvoju partnerstava za naprednije, inovativnije i stimulatívno okruženje na tržištima na kojima poslujemo. U 2020. godini smo ušli u neka vrlo važna partnerstva kako bismo ubrzali implementaciju održivosti. NLB je prva slovenačka banka koja je postala članica instituta CER (Centre of Energy Efficient Solutions), koji je najvažnija i najpoznatija slovenačka mreža tehnološki naprednih i inovativnih kompanija, koja ima vodeću ulogu u promovisanju i razvoju klimatski neutralne ekonomije i korištenju zelenih tehnologija u tu svrhu.

Rješavanje problema adekvatnog zapošljavanja, različitosti i rodne ravnopravnosti

NLB Grupa je posvećena adekvatnoj praksi zapošljavanja i promoviše jednake mogućnosti stalnom nadogradnjom i implementacijom najboljih politika ljudskih resursa u klasi.

2.3. Ograničavanje našeg štetnog uticaja

Stvaranje održivog, profitabilnog rasta i doprinos održivijem društvu idu ruku pod ruku. To znači da, kao banka, takođe nastojimo da ograničimo svoj negativan uticaj na društvo koliko god je to moguće. Ovu ambiciju želimo ostvariti kroz:

- **Smanjenje sopstvenog uticaja na životnu sredinu.**
- **Razvoj i primjena Sistema upravljanja životnom i društvenom sredinom (ESMS) sa glavnim ciljem upravljanja klimatskim i ekološkim rizicima Grupe.**

Smanjenje sopstvenog ekološkog otiska

Odgovornost za životnu sredinu jedna je od odabranih domena na koju NLB Grupa želi da se fokusira u igranju svoje uloge u društvu. Budući da su klimatske promjene jedan od najopasnijih globalnih izazova u 21. vijeku, naš glavni cilj je da doprinesemo tranziciji ka ekonomiji i društvu sa niskim emisijama ugljenika.

Svjesni smo svog direktnog uticaja kroz naše aktivnosti/operacije i indirektnog kroz naše poslovanje. Kako bismo ograničili naš direktni i indirektni uticaj na globalno zagrijavanje, pokrenuli smo program za cijelu Grupu:

- da smanjimo sopstveni ekološki otisak,
- da razvijemo set politika održivosti NLB Grupe,
- da iskoristimo tranziciju na niskougljičnu ekonomiju preuzimanjem inicijativa u našim različitim osnovnim poslovnim linijama.

Naš **direktan uticaj na životnu sredinu** rješava se uglavnom kroz nekoliko inicijativa širom Grupe:

- potrošnja energije i emisije gasova,
- potrošnja vode,
- potrošnja papira,
- otpad i reciklaža,
- upravljanje voznim parkom i zgradama,
- organizaciono zdravlje i sigurnost,
- digitalizacija itd.

Naš **indirektni uticaj na životnu sredinu** rješava se kroz kreditne i investicione aktivnosti:

- uzdržavanje od poslova vezanih za ugalj,
- finansiranje aktivnosti i projekata koji se odnose na niskougljičnu i cirkularnu ekonomiju.

3. Predanost Ciljevima održivog razvoja Ujedinjenih nacija

U septembru 2015. godine, države članice Ujedinjenih nacija (UN) dogovorile su ciljeve održivog razvoja (SDG), univerzalni skup ciljeva, zadataka i indikatora, koji definišu globalne prioritete i aspiracije održivog razvoja za 2030. godinu. SDG pozivaju na djelovanje vlade, poslovne subjekte i organizacije civilnog društva širom svijeta da okončaju siromaštvo, zaštite planetu i osiguraju prosperitet za sve.

Biznis ima važnu ulogu u rješavanju izazova održivog razvoja, uz djelovanje i saradnju svih ostalih aktera u društvu. Ciljevi održivog razvoja podstiču kompanije da smanje svoj negativan uticaj, istovremeno povećavajući svoj pozitivan doprinos agendi održivog razvoja.

17 Ciljeva održivog razvoja Ujedinjenih nacija:

Kao finansijska institucija, mi smo važna pokretačka snaga za realni sektor i stoga imamo važan uticaj na ciljeve održivog razvoja. Doprinoseći ekonomskom blagostanju kompanija, pojedinaca i vlada, možemo povećati njihovu sposobnost da postignu bolje društvene rezultate. Štaviše, kroz naše aktivnosti kreditiranja, ulaganja, bankoosiguranja, lizinga i upravljanja imovinom, možemo usmjeravati društveni i ekološki uticaj našeg poslovanja.

Iako je svih 17 ciljeva međusobno povezano i relevantno, identifikovali smo nekoliko oblasti sa visokim uticajem u kojima vjerujemo da NLB Grupa može najpozitivnije doprinijeti kao banka implementaciji SDG-a i svesti negativan uticaj koji bismo mogli imati na njih na minimum.

3.1. Fokus NLB Grupe na Ciljeve održivog razvoja UN-a

Uskladili smo naš pristup održivosti sa Ciljevima održivog razvoja UN-a:

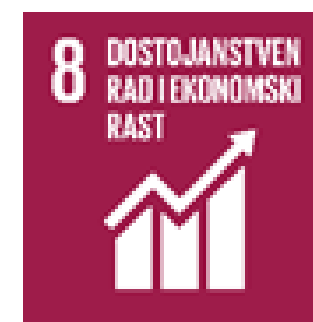
SDG 3 - Osigurati zdrav život i promovirati dobrobit za sve u svim dobima

Razvijamo bankarske proizvode koji se fokusiraju na poboljšanje kvalitete života uopšteno. Naši društveni projekti se takođe fokusiraju na teme kao što su zdravlje i dobrobit. Promovišemo dobru ravnotežu između posla i privatnog života među našim zaposlenima.

SDG 7 - Osigurati pristup pristupačnoj, pouzdanoj, održivoj i modernoj energiji za sve

Kroz naše bankarske aktivnosti ulažemo u inicijative u oblasti obnovljive energije i energetske efikasnosti i razvijamo program za finansiranje održivih energetske rješenja.

SDG 8 - Promovisati održiv, inkluzivan i održiv ekonomski rast, punu i produktivnu zaposlenost i dostojanstven rad za sve

Naše bankarsko poslovanje podržava preduzetništvo i otvaranje novih radnih mjesta i doprinosi održivom ekonomskom rastu. Podržavamo nova poslovanja i ulažemo u inovacije i tehnologiju. Igramo važnu ulogu u zaštiti radnih prava, pravične plate, jednakih mogućnosti i mogućnosti obuke i razvoja za sve naše zaposlene.

SDG 12 - Osigurati održivu potrošnju i proizvodnju

Podržavamo prelazak na niskougljenu i kružnu ekonomiju. Razvijamo održive bankarske proizvode i usluge koje ispunjavaju niz društvenih i ekoloških izazova. Nastojimo da ublažimo sopstveni negativan uticaj na životnu sredinu tako što se održivo bavimo energijom, papirom, vodom, mobilnošću i otpadom i smanjenjem emisije gasova staklene bašte.

SDG 13 - Poduzeti hitne mjere u borbi protiv klimatskih promjena i njihovih uticaja

Primjenjujemo stroge ekološke politike na naše kreditne i investicione portfelje. Razvijamo poslovna rješenja koja pomažu klijentima da smanje emisiju gasova staklene bašte i pređu na ekonomiju sa niskom emisijom ugljenika. Ograničavamo sopstveni uticaj na životnu sredinu i komuniciramo o tome. Nastojimo da se pozabavimo rizicima povezanim sa klimom i fokusiramo se na srodne mogućnosti u toj oblasti.

3.2. Posvećenost principima Ujedinjenih Nacija za odgovorno bankarstvo

U septembru 2020. godine NLB d.d. je postala prva banka iz Slovenije koja se posvetila principima **UN-a za odgovorno bankarstvo** (UN PRB) – jedinstvenom okviru za održivu bankarsku industriju razvijenu kroz inovativno partnerstvo između banaka širom svijeta i **Finansijske inicijative Programa Ujedinjenih naroda za životnu sredinu** (UNEP FI).

Principi za odgovorno bankarstvo postavljaju ulogu i odgovornost bankarske industrije u oblikovanju održive budućnosti i usklađivanju bankarskog sektora sa **ciljevima SDG UN-a i Pariškog klimatskog sporazuma iz 2015.** godine.

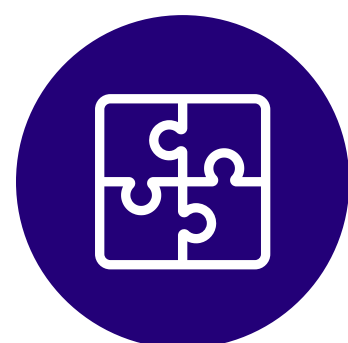
Oni omogućavaju Banci da ugradi održivost u sve svoje poslovne oblasti i da identifikuje gdje ima potencijal da se ostvari najveći uticaj u svojim doprinosima održivom svijetu. Oni takođe, što je važno, pozicioniraju Banku da iskoristi nove poslovne prilike sa pojavom ekonomije održivog razvoja.

Kao banka potpisnica, NLB d.d. i njene članice obavezuju se da će preduzeti tri ključna koraka koja nam omogućavaju da kontinuirano poboljšavamo svoj uticaj i doprinos društvu:

- I. Analizirati svoj trenutni uticaj na ljude i planetu.
- II. Na osnovu ove analize odrediti ciljeve tamo gdje to ima najznačajniji uticaj i implementirati ih.
- III. Javno izvještavati o napretku.

UN Principi odgovornog bankarstva:

Princip 1:

Usklađenost

Uskladićemo našu poslovnu strategiju da bude prilagođena potrebama pojedinaca i ciljevima društva i doprinese njihovom ostvarenju, kao što je iskazano u Ciljevima održivog razvoja, Pariškom sporazumu i relevantnim nacionalnim i regionalnim okvirima.

Princip 2:

Uticaj i postavljanje ciljeva

Kontinuirano ćemo povećavati naš pozitivni uticaj, smanjujući negativni i upravljajući rizicima po ljude i životnu sredinu koji su rezultat naših aktivnosti, proizvoda i usluga. Zbog toga ćemo postaviti i objaviti ciljeve u kojima možemo imati najznačajniji uticaj.

Princip 3:

Klijenti i korisnici

Odgovorno ćemo raditi sa našim klijentima i korisnicima kako bismo ih ohrabрили na odgovorne prakse i omogućili ekonomske aktivnosti koje kreiraju zajednički prosperitet za sadašnje i buduće generacije.

Princip 4:

Zainteresovane strane

Proaktivno i odgovorno ćemo savjetovati, uključivati i saradivati sa svim relevantnim zainteresovanim stranama kako bismo postigli ciljeve društva.

Princip 5:

Upravljanje i kultura

Implementirati ćemo našu predanost ovim Ciljevima kroz efikasno upravljanje i kulturom odgovornog bankarstva.

Princip 6:

Transparentnost i odgovornost

Periodično ćemo revidirati naše individualne i kolektivne implementacije ovih Principa i biti transparentni i odgovorni prema našim pozitivnim i negativnim uticajima i doprinosom u ostvarivanju ciljeva društva.

Osamnaest mjeseci nakon potpisivanja, banke potpisnice moraju izvijestiti o svom uticaju, načinu na koji sprovode principe, ciljevima koje su postavili i napretku koji su postigle. NLB d.d. će u potpunosti implementirati svih 6 principa i na osnovu njih potrebne korake u pogledu analize uticaja, postavljanja ciljeva i implementacije i odgovornosti u roku od najviše 4 godine (do septembra 2024.).

4. Održive ekonomske aktivnosti koje promoviše NLB Grupa

NLB Grupa snažno podržava tranziciju na niskougljenu, resursno efikasiju i održiviju ekonomiju i posvećena je davanju pozitivnog doprinosa finansijskom sistemu koji podržava održivi rast. U NLB Grupi pod **održivim finansijama** se podrazumijevaju finansije koje podržavaju ekonomski rast uz smanjenje pritiska na životnu sredinu i uz uvažavanje društvenih i upravljačkih aspekata. NLB Grupa je posvećena podršci finansijskim proizvodima i uslugama koje teže i doprinose ekološkom i društvenom prosperitetu.

Pregled održivih ekonomskih aktivnosti (slika ispod) koje NLB Grupa promoviše, ali nije ograničena na njih, pruža referentnu tačku u procesima interne evaluacije i pomaže u postizanju adekvatnih ekoloških i društvenih ciljeva. Lista će se nastaviti razvijati tokom vremena odražavajući promjenjiva očekivanja zajednice, povratne informacije svih zainteresovanih strana i regulatorne zahtjeve. Što se tiče odobravanja transakcija, NLB Grupa je implementirala **opsežnu listu finansiranja životne sredine i socijalnog finansiranja u svojoj politici kreditiranja**⁴ i mora je se striktno pridržavati. Lista isključenja finansiranja NLB Grupe definiše vrste aktivnosti i projekata koje NLB Grupa ne finansira. Za više informacija pogledajte sljedeće poglavlje.

⁴ Cilj Politike kreditiranja NLB Grupe je definisati principe odobravanja bilansnih i vanbilansnih transakcija u smislu kreditne sposobnosti klijenta, diverzifikacije portfelja, industrije, tipa investicije i ciljnih skupina. Cilj joj je također i specifikacija drugih uslova kreditiranja koji odražavaju sklonost rizika kod NLB d.d., ključne članove NLB Grupe. Politika prati ključne suštinske smjernice o sklonosti rizika definisanih u Strategiji rizika u NLB Grupi.

Održive ekonomske aktivnosti koje promoviše NLB Grupa

Obnovljiva energija	Energetska efikasnost	Održivi transport	Kontrola zagađenja i reciklaže
<ul style="list-style-type: none"> • značajan doprinos smanjenju emisija gasova staklene bašte između ostalog: proizvodnja obnovljivih izvora energije, energetska i toplotna efikasnost, pametni sistemi upravljanja, uključujući korištenje interneta stvari (IoT) • održiva mobilnost i inovativne metode transporta • razvoj tehnologije i infrastrukture potrebne za veći i efikasniji prodor obnovljivih izvora energije • obnovljivi materijali iz održivog izvora • procesi i infrastruktura koji olakšavaju recikliranje prirodnih resursa i otpada 			
Održiva poljoprivreda i proizvodnja hrane	Održivo pošumljavanje	Održiva akvakultura i ribarstvo	Održivo upravljanje vodama
<ul style="list-style-type: none"> • odgovorna i održiva nabavka i aktivnosti upravljanja šumama • smanjenje metana ili drugih emisija gasova staklene bašte podržavanjem održivog upravljanja stokom • razvoj niskougličnih poljoprivrednih tehnologija koje poboljšavaju produktivnost i efikasnost • održivo upravljanje živim prirodnim resursima i korištenje zemljišta • razvoj tehnologija koje omogućavaju maksimalno korištenje otpada, reciklažu i odvajanje materijala • poboljšanja u upravljanju i distribuciji vode za piće, kanalizaciji, upravljanju otpadnim vodama i reciklaži vode 			
Kružna ekonomija	Ekonomska i socijalna inkluzija	Povoljno naseljavanje i osnovna infrastruktura	Zdravlje i obrazovanje
<ul style="list-style-type: none"> • prelazak na cirkularnu ekonomiju podržavanjem povećanja održivosti, popravljivosti i ponovne upotrebe proizvoda, kao i smanjenjem upotrebe resursa kroz dizajn i pametan izbor materijala • inovacija procesa i proizvoda i podrška razvoju zajedničkih poslovnih modela • postizanje smanjenja GHG kroz poboljšanja u lancima snabdijevanja • korištenje rješenja informacijske i komunikacijske tehnologije (digitalizacija) u svrhu prikupljanja, prijenosa, pohranjivanja i korištenja podataka za olakšavanje smanjenja emisije gasova koji izazivaju efekat staklene bašte • podrška obrazovnim i zdravstvenim ustanovama i programima 			

Molimo na pažnju da je ovo samo indikativna lista promoviranih održivih ekonomskih aktivnosti koji će redovno biti ažurirani u budućnosti. Pri odobravanju transakcije, NLB Grupa striktno prati svoju Politiku kreditiranja i druge relevantne interne dokumente koji se bave finansiranjem.

5. Upravljanje ESG rizicima NLB Grupe

Efikasno upravljanje rizicima i kapitalom na svim nivoima je ključno za NLB Grupu za održavanje dugoročno profitabilnog poslovanja. Rizici vezani za ESG ne predstavljaju novu kategoriju rizika, već otežavajući faktor za vrste rizika kojima se već upravlja kroz uspostavljeni okvir upravljanja rizicima.

Banke su izložene klimatskim promjenama kroz makroekonomske i mikroekonomske kanale prenosa koji proizilaze iz dva odvojena tipa faktora klimatskog rizika:

Prvo mogu pretrpjeti troškove i finansijske gubitke zbog pogoršanja **fizičkih faktora** rizika.

Drugo, kada kompanije nastoje da smanje emisije ugljendioksida, koje čine većinu emisija gasova staklene bašte, ovi naponi stvaraju **tranzicione rizike**. Oni su uzrokovani promjenama u vladinim politikama, tehnološkim razvojem ili povjerenjem investitora i potrošača.

Efekti klimatskih faktora rizika na poslovanje banke prate se kroz tradicionalne kategorije rizika (kreditni rizik, tržišni rizik, rizik likvidnosti, operativni rizik, rizik reputacije).

NLB Grupa se bavi ESG upravljanjem rizicima na tri nivoa:

1. Transformacioni	Strateški nivo*
2. Tranzicioni	Nivo portfolija**
3. Transakcioni	Nivo klijenta i transakcije ***

NLB Grupa je angažovana u doprinosu ka održivom finansiranju ugrađivanjem ekoloških, društvenih i upravljačkih rizika u svoje poslovne strategije, okvir upravljanja rizicima i interno upravljanje. Dakle, upravljanje ESG rizicima slijedi smjernice **Evropske centralne banke i smjernice Evropskog bankarskog organa** i sveobuhvatno je integrirano u sve relevantne procese.

Upravljanje rizicima ESG-a predstavlja sastavni dio ukupnog procesa odobravanja kredita Grupe i u potpunosti je uklopljeno u upravljanje rizicima na nivou portfelja. Odgovarajući scenariji testiranja otpornosti na stres služiće za procjenu uticaja ESG rizika na kapital i poziciju likvidnosti Grupe u kratkoročnom, srednjem i dugoročnom pogledu. Ključni indikatori rizika i interna alokacija kapitala će se baviti u skladu sa revidiranom poslovnom strategijom.

* Doprinosi širokim diskusijama o najboljim praksama u vezi sa upravljanjem rizicima u vezi sa E&S u ključnim poljima.

** Revizije na nivou portfelja kako bi se razumjela ukupna izloženost E&S rizicima i uskladili sa zahtjevima izveštavanja.

*** Pregledi na nivou klijenta i transakcije procjenjuju klijentovu posvećenost, kapacitet i iskustvo u upravljanju E&S rizicima i angažovanju klijenta na rješavanju potencijalnih poboljšanja.

5.1. Uspostavljanje sistema upravljanja zaštitom životne sredine i društva NLB Grupe

NLB Grupa je proteklih godina potpisala ugovore sa **Evropskom bankom za obnovu i razvoj (EBRD)** i sa **Multilateralnom agencijom za garancije ulaganja (MIGA)**, koji donose ugovorne obaveze NLB Grupi u vezi sa implementacijom zahtjeva održivosti.

Ovi zahtjevi pružaju smjernice o tome kako identifikovati ekološke i društvene rizike i uticaje. Oni su dizajnirani da pomognu u izbjegavanju, ublažavanju i upravljanju rizicima i uticajima kao načinom poslovanja na održiv način, uključujući angažman zainteresovanih strana i obaveze otkrivanja podataka klijenata u vezi s aktivnostima na nivou projekta.

Štaviše, važne međunarodne finansijske institucije poput EBRD-a i MIGA-e podstiču NLB Grupu da uspostavi takozvani **Sistem upravljanja životnom i društvenom sredinom (ESMS)**. ESMS predstavlja jedan od najvažnijih i najsveobuhvatnijih koraka u integraciji održivosti u bankarsko poslovanje.

Šta je ESMS?

Sistem upravljanja zaštitom životne sredine i društva (ESMS) je skup politika, procedura, alata i internih kapaciteta za identifikaciju i upravljanje izloženošću finansijske institucije ekološkim i društvenim rizicima njenih klijenata/korisnika ulaganja.

U 2021. godini započeli smo intenzivan razvoj ESMS-a NLB Grupe. Značajne promjene u procesu kreditiranja NLB Grupe jedna su od najvažnijih posljedica uvođenja ESMS-a.

5.2. Politika kreditiranja NLB Grupe

Svrha **Politike kreditiranja NLB Grupe** je da definiše principe za odobravanje bilansnih i vanbilansnih transakcija u smislu kreditne sposobnosti klijenata, diversifikacije portfolija, industrije, vrste ulaganja i ciljnih tržišta. Njegov cilj je i preciziranje nekih drugih uslova kreditiranja koji odražavaju sklonost riziku NLB d.d. i ključne članice NLB Grupe. On slijedi ključne suštinske smjernice o sklonosti riziku definisane u Strategiji rizika NLB Grupe.

U Politici kreditiranja NLB Grupe posebno poglavlje posvećeno je razmatranju privrednih aktivnosti sa kategorijama kao što su zabranjene, ograničene i normalne aktivnosti. Politika kreditiranja NLB Grupe je nadograđena **Listom isključenja iz Politike zaštite životne sredine i socijalne politike EBRD (2014)** i **Listom isključenja MIGA (potpisana sa članicama NLB Grupe)** kojih se banka mora striktno pridržavati.

Zabranjene aktivnosti (međusektorski)

NLB Grupa neće svjesno finansirati nijednu od sljedećih aktivnosti:

- Proizvodnju ili trgovinu bilo kojim proizvodom ili aktivnostima koje se smatraju nezakonitim prema nacionalnim zakonima ili propisima, ili međunarodnim konvencijama i sporazumima, ili podliježu međunarodnim **zabranama postepenog ukidanja**, kao što su:
 - proizvodnja ili trgovina proizvodima koji sadrže PCB
 - proizvodnja ili promet farmaceutskih proizvoda, pesticida/herbacida i drugih opasnih supstanci koje podliježu međunarodnom postepenom ukidanju ili zabranama
 - proizvodnja ili trgovina supstancama koje oštećuju ozonski omotač koje su predmet međunarodnog postepenog ukidanja
 - trgovina divljim životinjama ili proizvodnja ili trgovina proizvodima od divljih životinja regulisanim CITES-om
 - prekogranično kretanje otpada zabranjeno međunarodnim pravom

Zabranjene aktivnosti (specifično za sektor)

NLB d.d. uz NLB Lease & Go i bankarskim članicama NLB Grupe¹⁾ svjesno neće finansirati nijednu od sljedećih aktivnosti:

- **Bankarske članice NLB Grupe¹⁾** Aktivnosti u ciklusu proizvodnje nuklearnog goriva (vađenje uranijuma, proizvodnja, obogaćivanje, skladištenje ili transport nuklearnih goriva) i proizvodnja ili trgovina radioaktivnim materijalima. Ovo se ne odnosi na kupovinu medicinske oprema za koju IFC smatra da je njen izvor radioaktivno travijalan i/ili adekvatno zaštićen.
- **Bankarske članice NLB Grupe¹⁾** Proizvodnja ili trgovina oružjem i municijom.
- **NLB d.d.** neće biti uključena u finansiranje razvoja, proizvodnje, trgovine ili distribucije nuklearnog, biološkog i hemijskog oružja, protivpješadijskih mina i kasetne municije, municije koja sadrži osiromašeni uranijum.
- **Bankarske članice NLB Grupe¹⁾** Proizvodnja ili trgovina **alkoholnim pićima** (osim piva i vina).²⁾
- **Bankarske članice NLB Grupe¹⁾** Proizvodnja ili trgovina **duhanom**.²⁾
- **Bankarske članice NLB Grupe¹⁾** **Kockanje, kazina i ekvivalentna preduzeća**.²⁾
- Proizvodnja ili upotreba ili trgovina nevezanim azbestnim vlaknima ili proizvodima koji sadrže azbest
- Aktivnosti zabranjene zakonodavstvom zemlje domaćina ili međunarodnim konvencijama koje se odnose na zaštitu resursa biodiverziteta ili kulturnog nasljeđa.
- **Bankarske članice NLB Grupe¹⁾** Komercijalne operacije sječe za korištenje u primarnim tropskim vlažnim šumama.
- **Bankarske članice NLB Grupe¹⁾** Proizvodnja ili trgovina **drvetom ili drugim šumskim proizvodima** koji isu iz šuma kojima se održivo upravlja.²⁾
- Trgovina robom bez potrebnih dozvola za izvoz ili uvoz ili drugih dokaza o odobrenju tranzita iz relevantnih zemalja izvoza, uvoza i, ako je primjenjivo, tranzita.
- **Ribolov mrežom** u morskom okruženju korištenjem mreža **koje su duže od 2.5 km**.
- Slanje nafte ili drugih opasnih materija u tankerima koji nisu u skladu sa zahtjevima IMO-a.
- Proizvodnja ili aktivnosti koje uključuju štetne ili eksploatorske oblike **prisilnog rada/štetni dječiji rad**.
- **Ugalj: NLB Grupa neće ni na koji način obzbijediti novo finansiranje termoelektrane ili kapaciteta za proizvodnju električne energije na ugalj, uključujući i moguća prijelazna poboljšanja.**

- **Političke stranke:** NLB Grupa neće obezbijediti finansiranje.

Prilikom finansiranja mikrofinansijskih aktivnosti bankarske članice NLB Grupe¹⁾ će takođe primjenjivati sljedeća dodatna izuzeća:

- Proizvodnja, trgovina, skladištenje ili transport značajnih količina opasnih hemikalija ili komercijalna upotreba opasnih hemikalija. Opasne hemikalije uključuju benzin, kerozin i druge naftne derivate.
- Proizvodnja ili aktivnosti koje zadiru u zemljište u vlasništvu ili na osnovu presude autohtonog stanovništva, bez njihovog punog dokumentovanog pristanka

¹⁾ Bankarske članice NLB Grupe (bankarske podružnice NLB Grupe koje su potpisale ugovor o garanciji za vlasnička ulaganja sa Multilateralnom agencijom za garancije ulaganja (MIGA)).

²⁾ Bankarske članice NLB Grupe će poštovati dogovorene pragove sa MIGA-om za finansiranje proizvodnje ili trgovine alkoholnim pićima, proizvodnje ili trgovine duvanom, kockanja, kockarnica i sličnih preduzeća, proizvodnje ili trgovine drvetom ili drugim šumskim proizvodima koji nisu iz šuma kojima se održivo upravlja.

6. Upravljačka struktura održivosti NLB Grupe

Naš put ka održivom bankarstvu započeo je internom odlukom, a tek kasnije smo krenuli u regulisane ciljeve sa MIGA-om, EBRD-om i UN PRB-om. Održivost smo usidriili na različitim nivoima unutar banke (nivo odbora, nivo izvršnog menadžmenta, nivo grupe i nivo poslovanja i zemlje), garantujući da ona dobija pažnju najviših tijela koja donose odluke, a istovremeno smo široko integrisani u naše poslovanje.

NLB Grupa je uspostavila 4 nivoa upravljanja održivošću:

A. Nadzorni odbor

Banka je uspostavila sveobuhvatan okvir za održivo upravljanje, počevši od upravljanja stvarima na nivou NLB d.d. Nadzorni odbor, koji svojim raznovrsnim znanjem i bogatim iskustvom značajno doprinosi implementaciji održivosti. Implementacija održivosti se formalno rješava najmanje dva puta godišnje. Međutim, zbog sve veće važnosti ove teme, Nadzorni odbor redovno prati implementaciju ESG faktora i raspravlja o toj temi na gotovo svakoj sjednici i posvećuje joj važan dio svog dnevnog reda.

B. Odbor za održivost

Odbor za održivost na nivou NLB d.d. sastavljen je od najviših službenika i pruža ukupnu viziju i strategiju održivosti, definiše ključne politike, razmatra napredak na velikim inicijativama, odlučuje o specifičnim eksternim partnerstvima i sporazumima i osigurava koheziju cjelokupnog programa sa misijom banke. Ključni progres odlučivanja je na pažnju NLB d.d. Upravnom odboru, redovno i ad hoc kad god je to potrebno.

C. Tim za održivost na nivou Grupe

Tim za održivost u okviru Sektora za strategiju i poslovni razvoj NLB d.d. nadgleda program održivosti u cijeloj Grupi i ima zadatak da (I) pokreće kulturu, (II) koordinira inicijative, (III) mjeri uticaj i (IV) izvještava o napretku.

Tim je takođe odgovoran za razvoj strategije održivosti i njeno sprovođenje u cijeloj NLB Grupi. Tim prati implementaciju strategije i redovno obavještava Odbor za održivost, Upravni odbor i Nadzorni odbor o napretku. Tim za održivost vodi Izvršni menadžer za strategiju i poslovni razvoj i odgovara direktno NLB d.d. CEO.

D. Radne grupe za održivost (ESMS službenici, ESMS stručnjaci itd.)

U banci se formiraju ad hoc radne grupe za uvođenje različitih elemenata održivosti. Njihov sastav varira u zavisnosti od oblasti održivosti koja se razmatra.

ESMS službenici su imenovani u naše bankarske članice i redovno izvještavaju lokalne odbore. Oni dolaze iz linije upravljanja rizicima i osiguravaju da se ESMS pravilno implementira u cijeloj organizaciji.

7. Odgovorno bankarstvo i poslovna etika

Prilikom obavljanja naših aktivnosti, poštujemo važeće zakone i propise i namećemo sebi stroga pravila u pogledu etičkog ponašanja, integriteta, transparentnosti, povjerljivosti i privatnosti.

7.1. Odgovorno bankarstvo

Odgovorno bankarstvo je osnovni sloj održivosti u NLB Grupi. Da bismo održali i povećali povjerenje, od najveće je važnosti da se ponašamo odgovorno u svemu što radimo, na svim slojevima organizacije. NLB Grupa stoga smatra da je odgovorno ponašanje neophodno za uspješnu implementaciju efikasne i kredibilne strategije održivosti. To znači da način razmišljanja svih zaposlenih u NLB-u treba da ide dalje od propisa i usklađenosti. Kako je usredsređenost na klijenta u srcu naše korporativne strategije, fokusiramo se i na odgovornu prodaju i pružanje odgovornih savjeta.

Osnova odgovornog bankarstva je **integritet**, koji podrazumijeva poštenje, korektnost, transparentnost i povjerljivost, u kombinaciji sa dobrom svijesti o riziku.

7.2. Poslovna etika

Nudimo naše bankarske usluge zasnovane na zdravim vrijednostima kompanije. U svim svojim aktivnostima poštujemo sva relevantna pravila i propise, te korporativne politike i smjernice koje zahtijevaju etičko ponašanje našeg osoblja kao i svakodnevno etičko poslovanje. Sve politike se redovno revidiraju i ažuriraju ako je potrebno, kako bi uvijek zadovoljile promjenjivo okruženje, zahtjeve i propise.

Jedinica za usklađenost i integritet kao kontrolna funkcija drugog nivoa nadzire poslovnu praksu, identifikuje rizike vezane za usklađenost, etiku i integritet i predlaže mjere za ublažavanje kako bi se poštovali zahtjevi etike i integriteta, te kako bi se osigurala sigurnost informacija i privatnost podataka u skladu sa zakonima, propisima i korporativnom politikom.

NLB Grupa je svjesna da za dugoročno uspješno poslovanje banaka nije dovoljno samo pridržavati se važećih zakona i propisa, koji predstavljaju pravni okvir u kojem banka posluje. Bankarstvo takođe mora uzeti u obzir svoju odgovornost za održivi razvoj, koja uvijek zahtijeva ispunjavanje odgovarajućih standarda etike i integriteta. Okvir poslovne etike postavljen je u Kodeksu ponašanja u NLB Grupi (javno: <https://www.nlb-rs.ba/kodeks>)

U NLB Grupi imamo politiku nulte tolerancije za:

- pranje novca i finansiranje terorizma,
- unutrašnji kriminal,
- kršenja zaštite ličnih podataka i drugih povjerljivih informacija, koja za posledicu imaju curenje povjerljivih informacija ili odavanje povjerljivih informacija neovlaštenim licima,
- zloupotreba tržišta finansijskih instrumenata, i
- drugi prekršaji koji predstavljaju postupanje na štetu banke, uključujući sve oblike mita i korupcije.

U Banjoj Luci, septembar 2021.